

Hovin Beitelag

Saksbehandler, innvalgstelefon

Inga Stamnes,

v/ Ketil Aamot

Avslag på søknad om skadefelling av gaupe - Hovin beitelag - Melhus kommune

Hovin beitelag har i brev datert 22. juni 2021 søkt om skadefelling av en gaupe innenfor deler av Melhus kommune. Med bakgrunn i en helhetlig vurdering av situasjonen, finner Statsforvalteren ikke å kunne gi tillatelse til skadefelling av gaupe i den aktuelle situasjonen. Vedtaket kan påklages inne tre uker.

Søknaden

Hovin beitelag v/ leder Ketil Aamot søker i brev av 22. juni 2021 om tillatelse til felling av en gaupe i beiteområdet til Hovin beitelag i Melhus kommune. Bakgrunnen for søknaden er to tap av sau til gaupe i tidsrommet 14.06 – 19.06.2021, samt et økende tap av sau i beiteområdet de siste år som av beitelaget vurderes å skyldes gaupe. Det beskrives i søknaden at gaupebestanden har økt i dette området de siste årene, og dette sammen med mer tap skaper en vanskelig situasjon for beitebrukerne.

Statsforvalteren anser at søknaden skal knyttes opp mot telefonsamtaler den 14. og 15. juni 2021 mellom beitebruker Arne Hovin og statsforvalteren. Den 14. juni 2021 forespurte Arne Hovin statsforvalteren om mulighetene for tillatelse til skadefelling på gaupe etter funn av et kadaver på innmark, påvist drept av gaupe innenfor Hovin beitelag. Statsforvalteren ga Hovin tilbakemelding den 14. juni kl 19:55 om at vi ikke ville innvilge skadefelling på dette tidspunktet grunnet lite tapsomfang og at terskelen for skadefelling skal være høyere innenfor forvaltningsområdet for gaupe. Det ble samtidig informert om ordningen med kommunalt skadefellingslag, og at dersom det var ønskelig med skriftlig svar måtte det innsendes en skriftlig søknad. Det samme ble informert om i telefon fra Statsforvalteren til Arne Hovin den 15. juni kl 15:15.

Hjemmelsgrunnlaget

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

«Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnden, jf. forskriften § 8, eller Miljødirektoratet, jf. § 13.»

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

«Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn.

Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

«...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak»*

Politiske og forvaltningsmessige føringer

Norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2011 og 2004, og den videre oppfølging av disse. Det nasjonale bestandsmålet for gaupe ble etter behandling i St.meld. nr. 15 (2003-2004) satt til 65 årlige ynglinger, jf. Inst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Bestandsmålet for region 6 (Møre og Romsdal og Trøndelag) er satt til 12 årlige ynglinger av gaupe.

Regional forvaltningsplan for rovvilt i region 6

Det er utarbeidet en forvaltningsplan for rovvilt i region 6 – Møre og Romsdal og Trøndelag. Gjeldende plan ble vedtatt av rovviltnemnda 22. mars 2018. Målsettingen er at det regionale bestandsmålet oppnås innenfor forvaltningsområdet.

Betingede fellingstillatelser

Rovviltnemnda i region 6 fattet den 23. april 2021 vedtak om fem (5) betingede fellingstillatelser for gaupe for region 6 for perioden 1. juni 2021 – 15. februar 2022. Det er så langt ikke er felt gaupe på denne tillatelsen.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak

etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, herunder sørsamisk reindrift, jf. nml. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Ifølge Norsk institutt for naturforskning (NINA) sin rapport 2011-2021 ble det registrert 18 ynglinger av gaupe før jakt i 2021 i region 6 Midt-Norge. Region 6 er dermed godt over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen på 12 årlige ynglinger. Gjennomsnittlig antall familiegrupper av gaupe i region 6 de siste tre årene (2019-2021) er på 16,2; også det godt over bestandsmålet. NINA har utviklet en prognosemodell for framskriving av bestanden av gaupe i Norge (NINA rapport 774). Beregninger gjort i NINA Rapport 2011-2021 ved bruk av prognosemodellen viser at region 6 sannsynligvis vil oppnå bestandsmålet også før jakt i 2022. Med bakgrunn i data fra NINA Rapport 2011-2021 anser Statsforvalteren i Trøndelag kravet i nml. § 5 om at arten skal forekomme i levedyktig bestand i sine naturlige utbredelsesområder som oppfylt. En eventuell skadefellingstillatelse vil ikke medføre at målet i nml. § 5 fravikes. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Skadeområdet ligger innenfor forvaltningsområdet for gaupe, jf. forvaltningsplanen for store rovdyr i region 6 utarbeidet av rovviltneimnda for region 6 Midt-Norge. På bakgrunn av kunnskap innhentet fra det nasjonale overvåkingsprogrammet, NINA rapport 2011, Rovdata og forvaltningsplanen, anser Statsforvalteren i Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er godt nok til å fatte vedtak i saken. Det foreligger betydelig kunnskap om det samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Melhus kommune er en del kvoteområdet «delområde C i forvaltningsområdet i Trøndelag». I dette området er det i perioden 30.10.2020 – 25.06.2021 registrert avgang av tre voksne gauper (en hunn og to hanngauper). Føre-var- prinsippet i nml. § 9 kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Statsforvalteren er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, og mener derfor at føre-var-prinsippet kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. En eventuell felling hadde, i henhold til rovviltforskriftens § 7, siste ledd, blitt belastet kvoten for betingede skadefellingstillatelser, slik at den samlede belastningen for gaupebestanden hadde ikke økt. Gaupebestanden er over regionens fastsatte bestandsmål. Nml. § 10 tillegges derfor liten vekt ved behandlingen av søknaden. Da dette vedtaket omhandler avslag på søknad om skadefellingstillatelse, anser Statsforvalteren at naturmangfoldlovens §§ 11 - 12 må anses som mindre relevant i denne saken.

Statsforvalterens vurdering

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres i henhold til prinsippet om geografisk differensiering, jf. forvaltningsplanen.

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen forvaltes tydelig. Dette medfører at i de områder som er definert som forvaltningsområder for bl.a. gaupe skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal

næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite.

Statsforvalterens myndighet til å iverksette en betinget skadefelling reguleres av rovviltforskriften § 9. Skadefelling etter 1. juni er hovedsakelig et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

a) Områdets betydning som beitemark

Søker opplyser om at det slippes omtrent 1200 sau og lam på utmarksbeite i området hvor det søkes om tillatelse til skadefelling. I henhold til informasjon i kilden.no ble det i beitesesongen 2020 sluppet i overkant av 2300 sau og lam innenfor Hovin beitelags grenser. Statsforvalteren anser området som et viktig beiteområde for sau.

b) Skadenes omfang og utvikling

Det er påvist to skader på sau forvoldt av gaupe innenfor grensene til Hovin beitelag i perioden 01.05 – 25.06.2021. Ett kadaver funnet på innmark den 14.06.21, med antatt skadedato 14.06 – 15.06.21. Det andre kadaveret ble funnet i utmark den 20.06. 2021, med antatt skadedato fra 15.06 – 19.06.21. Det er dermed ikke grunnlag for å si at det er en pågående akutt skadesituasjon. I Melhus kommune er det dokumentert forholdsvis få tap av beitedyr til gaupe. I 2020 ble det påvist to tap til gaupe, ett tap i 2019 og ett i 2018. Før dette var siste dokumenterte tap til gaupe innenfor kommunen i august 2010.

c) Potensiale for fremtidige skader

Det slippes et stort antall sau/lam på utmarksbeite innenfor området sommerstid. Forekomst av gaupe medfører et potensiale for fremtidige skader. Det skal praktiseres en høyere terskel for å gi tillatelse til felling av gaupe i dette området sett i forhold til områdene utenfor forvaltningsområdet for gaupe. Høyere terskel betyr ikke at søknader automatisk blir avslått, men vilkåret om at det skal være en pågående skadesituasjon må være innfridd.

d) Mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak

Det er enda tidlig i beitesesongen og det er få muligheter til forebyggende tiltak.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalteren anser at området har betydning som beitemark, og at det ut fra kunnskap om gaupebestanden i området og mengden beitedyr i utmarka, foreligger et potensiale for ytterligere tap. Imidlertid er skadefelling et virkemiddel for å ta ut ett eller flere bestemt skadevoldende individer av rovvilt, og har til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Tapssituasjonen generelt i området og det aktuelle områdets status i forvaltningsplanen, tilsier at det ikke er riktig å iverksette skadefelling av gaupe per i dag. Vi vurderer at skadens omfang og utvikling, med to påviste tap til gaupe, per nå er begrenset og at et eventuelt skadefellingsforsøk på gaupe i området kun vil være aktuelt dersom det oppstår klare akutte tapssituasjoner, hvor det er mulig å rette skadefelling mot en aktuell skadevolder.

Dersom det skulle oppstå nye skader på beitedyr i området ber vi om at Hovin beitelag snarest tar kontakt med Statsforvalteren på vakttelefonen. Denne har telefonnummer 93 06 02 21, og er i perioden fra 1. juni til 15. oktober bemannet alle dager i tidsrommet kl 07.00 – 22.00.

Statsforvalterens vedtak:

Ut fra vurderingene ovenfor, vedtak om betingede tillatelser fra rowiltnemnda region 6 23. april 2021, og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rowilt (rowiltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 6, avslår Statsforvalteren i Trøndelag søknaden fra Hovin beitelag om tillatelse til skadefelling av gaupe innenfor beitelagets grenser i Melhus kommune.

Klagerett og andre saksopplysninger

Dette vedtaket kan etter reglene i forvaltningsloven påklages innen 3 uker etter at avgjørelsen er mottatt/ gjort tilgjengelig på www.miljøvedtak.no. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Trøndelag. Klagen skal nevne det vedtak som klagen gjelder og nevne den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og eventuelle opplysninger av betydning for saken bør nevnes.

Med hilsen

Bjørnar Wiseth (e.f.)
klima- og miljødirektør
Klima- og miljøavdelingen

Inga Stamnes
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
MELHUS KOMMUNE

Postboks 55 7221 MELHUS